

LUNDS UNIVERSITET
Campus Helsingborg

Institutionen för Service management och tjänstvetenskap

Naken hud och cirkushästar

*En redogörelse för hur olika verkligheter på en plats skapar
kulturkrockar.*

Grupp 12:

Johanna Mikaela Grönqvist	900225-4580
Signe Bæksted Jørgensen	910620-7880

Handledare: Jan Henrik Nilsson

Examensarbete:

VT 2016

Abstract

According to a large amount of researchers, conflict arises as western tourists visit Muslim destinations. When differentiating customs, values and worldviews meet, a conflict can arise in relation to the utilisation of the physical area in which the two cultures interact. With the help of physical separation and double standard policies, some destinations have chosen demarcation as a tool to uphold religious values whilst still offering the desires of the tourist, thus regulating the amount of culture clashes. However, same result can also be achieved through tolerance and respect to the Other's culture, according to other researchers.

This paper is an ethnographical field study in the destination of Side, Turkey, in order to find out which culture clashes arise when Scandinavian tourists visit the destination, as well as understanding the need for demarcations, in order to regulate the culture clashes. Firstly, the locals of Side showed a great extent of tolerance towards the tourists, and believe that culture clashes do not happen. Second, there is no clear physical separation or double standard policies, which argues that Side uses a more transboundary, tolerant approach in handling culture clashes. However, the writers of this paper found that their naked skin was not equally accepted all over the city, resulting in a glaring local population as soon as they left the touristic areas of the beach. In Side, the tourist's naked skin, and the local's glaring become physical makers of how the cultures differentiate, by representing how the Other constructs meaning in a different way than I. The naked skin and the starring creates what we call a *geography of discomfort*, where the meaning construction creates a conflict about the utilisation of a place, which is expressed in implicit demarcation that affect the tourist's movement pattern.

Key-words: demarcation, culture clash, gazing on *the Other*, culture, movement pattern, Turkey.

Sammanfattning

Enligt ett flertal forskare uppstår det en konflikt då västerländska turister besöker muslimska destinationer. När individer med olika sedvänjor, värderingar och världsbilder möts kan det uppstå en konflikt i och med att individer önskar använda platsen på olika sätt. En del destinationer har valt att, med hjälp av en fysisk uppdelning och/eller en "double-standard policy", upprätta gränsdragningar för att därmed skapa balans mellan å ena sidan lokalbefolkningens kultur och sedvänjor och å andra sidan turistens krav. Detta för att begränsa förekomsten av kulturkrockar. Samma resultat kan dock, enligt andra forskare, uppnås genom uppvisad tolerans och respekt gentemot *den Andres* kultur.

Denna uppsats baseras på en etnografisk undersökning i Side, Turkiet. Syftet är dels att undersöka vilka kulturkrockar som uppstår då skandinaviska turister besöker destinationen, dels att skapa en förståelse för huruvida det finns ett behovet av gränsdragningar för att begränsa uppkomsten av kulturkrockar. För det första kom författarna dels fram till att lokalbefolkningen i Side generellt sätt uppvisade hög tolerans gentemot turister, dels att de inte upplever att kulturkrockar förekommer i staden. För det andra upptäcktes ingen fysisk uppdelning eller en "double-standard policy" i staden något som belyser att Side har antagit en mer gränsöverskridande och tolerant inställning gentemot turister. Däremot fann författarna att deras klädsel inte accepterades i samma utsträckning överallt i staden. Då de lämnade de turisttöta områdena vid stranden stirrade lokalbefolkningen i större utsträckning på deras klädsel och uppvisandet av naken hud. I Side blev turistens klädsel och lokalbefolkningens stirrande fysiska markörer för hur de båda kulturernas verklighet skiljer sig åt. De utgör en representation av hur *den Andre* formulerar normaliteter annorlunda än en själv. Turistens nakna hud och lokalbefolkningens stirrande skapar en så kallad "obehagsgeografi" där skilda normaliteter skapar en konflikt om hur platsen bör användas. Detta tar sig uttryck i implicita gränser för hur turisten rör sig i staden.

Nyckelord: gränsdragning, kulturkrock, blicken på *den Andre*, kultur, rörelsesmönster, Turkiet.

Innehållsförteckning

Förord	5
1. Inledning och problemformulering	6
1.1 Syfte och frågeställningar	7
1.2 Disposition	7
2. Metod	8
2.1 Varför Turkiet?	8
2.2 Empirisk material	8
2.3 Intervjuer och samtal	9
2.3.1 Philip, destinationschefen för AYT i Side och Alanya, 12 april, 40 minuter, samt 14 april, 42 minuter.	9
2.3.2 Adem, restaurangmanager, Ömzur, 13 april, 10 minuter.	10
2.3.3 Veli, café- och butiksägare, Öga Café samt Öga Optik, 14 april, 65 minuter.	10
2.3.4 Emrah, restaurangmanager, Fiesta, 14 april, 30 minuter.	10
2.3.5 Rebecka, guide för Ving, 16 april, 71 minuter.	10
2.4 Observationer	11
2.5 Reflektioner	12
2.5.1 Vår förförståelse	12
2.5.2 Hög grad av västlig litteratur	13
3. Teoretisk referensram	14
3.1 Hur verkligheten skapas, utifrån kultur och etnicitet	14
3.2 Öst möter väst - relationen mellan etniska grupper	14
3.3 Lokala sedvänjor till försäljning	16
3.4 Turisten och dennes vanor hemifrån	16
3.5 Kulturkrockar kan lösas på flera sätt	18
3.5.1 En fysisk eller lagmässig uppdelning	18
3.5.2 Visad tolerans och respekt	20
3.6 Turkiets sekulära historia	21
4. Analys	23
4.2 Typiska rörelsemönster i Side	29
4.3 Blicken på <i>den Andre</i>	32
4.3.1 Utflykt till Manavgat	34
4.4 Är acceptans för naken hud platsbestämd?	39

4.4.1 Obehag - en social gränsdragning	39
5. Slutsatser	42
6. Referenslista	44
6.1 Skriftliga källor	44
6.2 Respondenter	45

Förord

Det har varit viktigt för oss att under arbetets gång vara transparenta med den process som vi har gått igenom. Vi hoppas att läsaren känner att de kommer med på vår resa, inte bara till Turkiet, utan en resa som tar del av de resonans som uppkommer under vägens gång, de frågor vi ställer och hur det är ett fantastiskt fenomen att resa. Detta har *verkligen* varit en resa, med en massa människor och tankar inblandade. Vi hade aldrig lyckats utan hjälp från David Lindberg, Regional Quality Manager för Thomas Cook, och Philip Andersen, destinationschef för AYT. Ni hjälpte till att sjösätta vår resa, samt att tillhandahålla allt från e-mailadresser och transport, till hotelluppgradering och hamambesök. Vi vill även tacka våra respondenter Rebecka, Veli, Emrah och Adem för att ni lät oss ta del av eran vardag, era tankar och åsikter. Men framförallt vill vi tacka Jan Henrik Nilsson, som med sina skarpa ögon för struktur och en enorm förståelse för vår process har hjälpt oss att inte endast komma ännu djupare ner i analysräsket, utan fått oss att ligga på träskbotten och skrapa med en sked.

Till alla ett stort och varmt tack!

1. Inledning och problemformulering

Då människor åker på semester utomlands möts olika etniciteter på en och samma plats. Då lokalbefolkning och turister, med olika kulturer och sedvänjor, agerar på samma plats, utifrån olika behov och syften, kan det uppstå konflikter, exempelvis då västerländska turister besöker muslimska destinationer (Henderson, 2003; Din, 1989; Carbodi et al., 2014; Jafari & Scott, 2014; Dun, 2014; Zamani-Farahani & Musa, 2012). Etnicitet, inom turismnäringen, sätts i spel då olika antaganden och stereotyper aktualiseras i och med att människor, vilka antas representera en viss etnicitet, kommer i kontakt med varandra. (Puskás, 2011: 95). Detta i och med att lokalbefolkningens och de västerländska turisternas beteenden, värderingar och sedvänjor är såpass olika att de kan krocka med varandra varvid det skapas en konflikt om hur platsen ska användas.

Den västerländska turisten kräver i stor grad en reproduktion av hemkulturen, och de beteenden som är hemmavanda (Dielemans, 2008; Hannam & Knox, 2010; och Urry och Larsen, 2011). Vill destinationen säkerställa att turisten inte väljer en annan destination måste lokalbefolkningen uppfylla turistens krav även om det skulle strida emot de regler eller den kultur som finns på platsen. Så, att uppfylla turistens krav kan, för att destinationen ska tjäna pengar, få företräde framför kulturella överväganden. Destinationens möjlighet att tillskansa sig ekonomisk profit kan därmed bero på lokalbefolkningens villighet att ställa de egna värderingarna till försäljning för att kunna tillmötesgå turistens behov och efterfråga (Henderson, 2013; Var et al., 1985; Carboni et al., 2014; Dun, 2014).

För att skapa balans mellan turistens krav och lokalbefolkningens kultur och sedvänjor kan destinationen välja att implementera fysiska och/eller lagmässiga *gränsdragningar*, som styr vilka människor som ges tillträde till en specifik plats samt hur en plats får lov att användas. Dessa gränser syftar till att hålla olika etniciteter åtskilda och begränsar därmed möjligheten att uppstår mellan lokalbefolkningen och turisten. (Dun, 2014; Hultman, 2007) Destinationer kan även verka för fysiskt, ekonomiskt, kulturellt och socialt *gränsöverskridande* vilket syftar till att skapa acceptans för skillnader och därmed möjliggöra att olika kulturer kan vistas på samma plats utan att stora konflikter uppstår. (Thufvesson, 2009) Bör destinationer då sträva efter att implementera gränsdragningar, eller bör dem istället verka för en gränsöverskridande acceptans mellan olika kulturer?

1.1 Syfte och frågeställningar

Vi önskar genomföra en etnografisk undersökning gällande huruvida det finns en kulturkrock i Side, Turkiet, vad det gäller om och hur lokala lagar, regler och värderingar utmanas av den västerländska turistens krav, eller omvänt. Syftet med uppsatsen är att skapa en förståelse för den problematik som uppstår då skandinaviska turister besöker en muslimsk destination varvid de två kulturerna kan antas krocka med varandra. Det vill säga, den syftar inte till att påvisa skillnader mellan de två kulturerna, den skandinaviska och den turkiska.

1. *Hur uppstår kulturkrockar då skandinaviska turister befinner sig i Side, Turkiet?*
2. *Hur påverkar kulturkrockar vilka gränsdragningar som uppstår mellan de två etniciteter?*

1.2 Disposition

Den problematik, det vill säga, uppkomsten av kulturkrockar då västerländska turister besöker muslimska destinationer, som ligger till grund för uppsatsen förklaras varefter vi redogör för vår önskan att undersöka hur denna problematik tar sig uttryck i Side, Turkiet. Därefter presenterar samt argumenterar vi för vårt metodval och dess lämplighet vid en etnografisk undersökning. I metodavsnittet presenteras dels de respondenter med vilka intervjuer genomfördes, dels redogörs det för våra observationer. Därefter presenteras teoriavsnittet vilket utgörs av de begrepp vilka vi dels finner relevanta för att tydliggöra vår problematik, dels ligger till grund för besvarandet av våra frågeställningar. Analysavsnittet består av två delar. I den först delen presenteras en så kallad “no problem” attityd hos lokalbefolkningen gentemot den problematik som litteraturen belyst. Ett resultat vilket falcifierar den tes som litteraturen framhåller. I den andra delen presenteras våra upplevelser från vistelsen i Side samt ytterligare svar från respondenterna, vilket leder till ett resultat som i sin tur, till en viss grad falsifierar analysavsnittets första resultat. Vi argumenterar därefter för att den slutsats som kan dras utifrån analysen är mer komplicerad än vad både litteraturen och respondenterna i Side beskriver.

2. Metod

2.1 Varför Turkiet?

Turkiet, och Side, utgör ett relevant studieobjekt då det är en välkänd destination för ett flertal europeiska nationaliteter. Ännu mer intressant är att vi inte har lyckats finna relevant forskning vilken studerar hur kulturkrockar mellan västerländska turister och landets lokalbefolkning tar sig uttryck i Turkiet. Vi upplever därmed att det finns ett kunskapsglapp varvid Turkiet utgör ett relevant studieobjekt. Detta för att undersöka huruvida resultat från existerande forskning från andra destinationer även gäller för Turkiet. Innan avresa satte vi oss in i hur problematiken ser ut på andra muslimska destinationer och då existerande litteratur generaliserar sina resultat till andra destinationer utgick vi ifrån att denna problematik även fanns i Side. På grund av avsaknaden av forskning om Turkiet hade vi i förväg inte förutsättningen för att ifrågasätta de resultat som tidigare forskning kommit fram till. Det var istället först då vi var på plats i Turkiet som vi blev varse landets historia och dess inverkan på lokalbefolkningen. Med andra ord, vi hade inga förutsättningar för att ha en annan uppfattning än att den problematik som existerande litteratur beskriver även finns i Side.

Valet av destinationen Side i Turkiet togs strax innan avresa och underlättades av en av författarna tog kontakt med David på Ving, en före detta kollega, som i sin tur hjälpte oss att komma i kontakt med Philip, destinationschefen för AYT i Side och Alanya, Turkiet. Philip rekommenderade oss att ta vår utgångspunkt i Side, detta eftersom Ving har ett av sina kontor samt flertalet samarbetspartner i staden. Detta tillsammans med att landet i stor utsträckning består av en muslimsk befolkning medförde att vi beslöt oss för att samla in vårt empiriska material i staden och dess omnejd. Det bör tilläggas att Side tillhör Manavgats kommun, dock har de två byarna mer eller mindre vuxit samman varvid de snarare upplevs som två stadsdelar.

2.2 Empirisk material

Det empiriska materialet inhämtades genom observationer samt intervjuer under en resa till Side, Turkiet, mellan den 11 april och den 18 april 2016. Vi genomförde ett samtal samt fem intervjuer av vilka två respondenter, Philip och Veli, valdes ut genom ett snöbollsurval. Snöbollsurval innebär att en individ, exempelvis vid en intervju, rekommenderar ytterligare personer vilka kan vara av intresse för forskaren (Trost, 2012:

32). I och med att David satte oss i kontakt med Philip, som i sin tur rekommenderade oss att prata med Veli, valdes dessa två respondenter utifrån denna urvalsmetod. Resterande respondenter valdes ut utifrån ett bekvämlighetsurval. En metod vilken innebär att man som forskare intervjuar de individer vilka finns tillgängliga varvid man inte per automatik vet exakt vem man kommer till att intervju i förväg (Trost, 2005: 120). I och med att Rebecka, Emrah och Adem inte valdes ut baserat på att vi sökte upp dem specifikt utan vi kom istället i kontakt med dem av en slump utgör dem ett bekvämlighetsurval.

De fem intervjuerna genomfördes som semi-strukturerade intervjuer. Det vill säga vi hade i förväg förberett ett antal frågor vilka vi önskade få svar på. Dock följdes inte en strikt intervjuguide utan istället valde vi att följa upp de svar som respondenten gav vilket skapade förutsättningen för en dialog. Med andra ord, vi utgick från specifika områden vilka vi önskade behandla under intervjun och utifrån dessa skapades ett antal frågor. (Aspers, 2007: 137) Valet av semi-strukturerade intervjuer baserades på att vi önskar skapa en förståelse för respondenternas upplevelser, det vill säga, vi önskade förstå de nyanser, likheter och skillnader som individer upplever istället för att skapa en generaliserad förståelse för ett fenomen.

2.3 Intervjuer och samtal

För att säkerställa god etik tillfrågades alla respondenter innan genomförandet av respektive intervju huruvid de samtyckte till att vi spelade in intervjuerna för att sedan använda informationen i vår uppsats. En fråga vilken alla respondenter biföll. De fem intervjuerna transkriberades sedermera varvid vi dels fick en god överblick över den insamlade empirin, dels gavs möjligheten att starta analysarbetet i ett tidigt skede. Genom att transkribera intervjuerna har vi haft möjlighet att gå tillbaka till det nedskrivna materialet för att säkerställa att vi kommer ihåg rätt information varvid analysens trovärdighet stärks.

2.3.1 Philip, destinationschefen för AYT i Side och Alanya, 12 april, 40 minuter, samt 14 april, 42 minuter.

Philip arbetar som destinationschef i Side och Alanya-området för Ving. Då han befinner sig i en position där han har djupgående kunskap både gällande lokala aktörer,

skandinaviska aktörer samt turister tillförde han värdefull kunskap gällande de konflikter som kan uppstå då två kulturer möts på en och samma plats. Vi kom i kontakt med Philip tack vare David, en kollega till Philip och en före detta kollega till Signe, vilket gör det till ett snöbollsurval. Vi genomförde först ett samtal med Philip för att senare genomföra en fullständig intervju.

2.3.2 Adem, restaurangmanager, Ömzur, 13 april, 10 minuter.

Adem arbetar som restaurangmanager på Ömzur i gamla stan i Side varvid han befinner sig i en position där han dagligen har kontakt med de turister som besöker destinationen. Vi kom i kontakt med Adem då vi besökte restaurangen under vår andra kväll på destinationen.

2.3.3 Veli, café- och butiksägare, Öga Café samt Öga Optik, 14 april, 65 minuter.

Veli arbetar som café- och butiksägare till Öga Café och Öga Optik i gamla stan i Side. Han är född och uppvuxen i Sverige dock med föräldrar från Turkiet. Han har sedan 1992 säsongarbetat i Turkiet men valde år 2008 att flytta till Side permanent. Detta gör att han har en djup förståelse för både den skandinaviska och den turkiska kulturen varvid hans kunskap är av stor vikt för vår uppsats. Vi kom i kontakt med Veli genom Philip vilket medför att han valdes ut genom ett snöbollsurval.

2.3.4 Emrah, restaurangmanager, Fiesta, 14 april, 30 minuter.

Emrah arbetar som restaurangmanager på Fiesta, ett familjeföretag vilket har funnits i släkten under flertalet generationer, i Gamla stan i Side. Emrahs arbete inkluderar att arbeta utåt gentemot turister varvid han besitter värdefull kunskap utifrån lokalbefolkningens perspektiv inom uppsatsens intresseområde. Vi kom i kontakt med Emrah då vi bad om en vägbeskrivning varvid vi började prata med honom och frågade om han var intresserad av att medverka i en intervju. Ett faktum vilket medför att han valdes ut genom ett bekvämlighetsurval.

2.3.5 Rebecka, guide för Ving, 16 april, 71 minuter.

Rebecka arbetar sin första säsong som guide för Ving i Side. Hon har dock arbetat flertalet säsonger i Turkiet tidigare, då för Turkietresor. Vi fick kontakt med Rebecka under resans andra dag då hon hade service på Sunwing East Beach, hotellet där vi

bodde, varvid hon valdes ut utifrån ett bekvämlighetsurval. Som representant för en av de aktörer vilka agerar i Side är Rebecka en viktig informationskälla, detta då hon är svensk och arbetar för en skandinavisk aktör. Som påpekat av Puskás (2011), har aktörer stor inverkan på interaktionen mellan turisten och värdmiljön. De arbetar som "mäklare av etnicitet". Detta eftersom de säljer en etnifierat föreställd verklighet genom det marknadsföringsmaterial och de utflyktsmål de har valt ut samt genom sina handlingar. (Puskás, 2011)

2.4 Observationer

Vi valde att stärka de genomförda intervjuerna med observationer, ett metodval vilket används för att man som forskare ska kunna studera miljöer samt människors beteenden (Bryman, 2011: 263). Valet gjordes med utgångspunkt i att Högdahl (2003) argumenterar för att observationer är ett verktyg vilket utgör ett givande komplement till intervjuer. Detta eftersom intervjuer riskerar att styras i en riktning vilken bekräftar den kunskap som forskaren redan har snarare än att utmana och förnya forskarens verklighetsbild. (Högdahl, 2003: 39). Vi har därför, för att säkerställa att det empiriska material som vi samlat in uppvisar hög validitet och reliabilitet, det vill säga att det är tillförlitligt, valt att kombinera de båda metoderna.

Vi genomförde sjutton stycken dolda observationer och i och med att vår vistelse varade sju dagar genomfördes observationer till och från. Som tidigare nämnt genomförde vi dolda observationer. Denna metod valdes då vi önskade ta turistens perspektiv vilket innebär att man som forskare måste spela rollen som aktör i fältet. Det vill säga, man måste smälta in i fältet och agera och klä sig på ett sätt som är brukligt på det specifika fältet, (Aspers, 2007: 62) något som vi gjorde genom att agera samt klä oss som turister.

De dolda observationerna genomfördes under både dag- och kvällstid. De genomfördes dels på Sunwing East Beach och på stadens västra strand, dels i Gamla stan och i Manavgat. För att kunna täcka in stora geografiska ytor under våra observationer genomfördes flertalet under cykelturer där vi med jämna mellanrum stannade för att fotografera samt skriva ner anteckningar av det vi såg och tänkte. När vi kom tillbaka till hotellet på kvällen renskrev vi våra observationsscheman för att säkerställa att informationen återges så korrekt som möjligt.

2.5 Reflektioner

2.5.1 Vår förförståelse

Vår förförståelse inom uppsatsens intresseområde byggde på att vi från början hade uppfattningen om att det fanns en konflikt på platsen. Vi önskade inte undersöka huruvida det fanns en konflikt eller inte i Side utan vi utgick från att den fanns och önskade snarare att undersöka i vilken grad den var synlig. Vi hade därmed förutfattade meningar, idéer och tankar gällande hur världen hänger samman vilket har påverkat vår uppfattning, det vi har sett och hört samt hur vi har tolkat informationen. En påverkan vi dock har strävat efter att minimera, detta genom att kontinuerligt diskutera vilka förutfattade meningar vi har för att därmed försöka vara uppmärksamma på situationer där de påverkat vår initiala analys.

Syftet med vår uppsats är att undersöka på vilket sätt lokala lagar, regler och värderingar utmanas av skandinaviska turister som besöker platsen, och tvärt om. Vi önskar inte gå närmare in på hur dessa lagar, regler och värderingar har uppstått eftersom det då bland annat blir att två religioner, kristendom och islam, sätts mot varandra. Vi önskar därför hålla religion utanför analysen i så stor utsträckning som möjligt. När vi beskriver den "muslimska kulturen" avser vi de regler och värderingar som generellt sätt genomsyrar de länder där islam är den dominerande religionen. Vi vill poängtera att vi har en förståelse för att ett lands religion ligger till grund för den kultur och de sedvänjor som finns på en plats men vårt fokus kommer dock att vara på kulturen och sedvänjorna i sig. Jämförelsen mellan olika etniciteter utgör en problematik. Detta eftersom enskilda individers syn på hur verkligheten skapas medför att de grupperas exempelvis utifrån definitionen "turister" eller "lokalbefolkning" (Said, 1995: 298). I och med att vi har tagit vår utgångspunkt i den turkiska lokalbefolkningen och de skandinaviska turisterna har viss form av gruppering gjorts. Vi vill uppmärksamma att vi förstår begränsningen i att kategorisera individer i definitioner av "lokalbefolkning" och "turist" då detta motgår vår fenomenologiska inställning. Det går dock inte helt och hållet att undvika att kategoriseringar görs.

Vi utgår från en tolkande, fenomenologisk inställning vilket är tydligt utifrån uppsatsens fokus på att skapa förståelse för sanningar hos individer. Vi argumenterar för att individer ingår i ett socialt sammanhang så som i en kultur och att generella sanningar som

accepteras däri kanaliseras genom individer. Dessa meningsbärande konstruktioner konstrueras och förhandlas i mötet med andra. Något som exempelvis tydliggörs då vi talar om hur en plats mening förhandlas samt genom vår belysning av att blicken på *den Andre* bygger på en tolkning utifrån den egna kulturen. Individer har inflytande över sociala företeelser och meningsförhandling vilket argumenterar för vårt val av en socialt konstruktionistisk ontologi.

2.5.2 Hög grad av västlig litteratur

Majoriteten av den litteratur som finns tillgänglig inom uppsatsens intresseområde är skriven på engelska, av författare från västvärlden, ett faktum som påverkat den förståelse vi tillskansat oss inom ämnet. Detta stärks av Jafari och Scott (2014) vilka påtalar att majoriteten av den litteratur som finns inom ämnet är skrivet på engelska och att det därmed vore av intresse att tillgå forskning skriven av muslimska forskare på deras egna språk (Jafari & Scott, 2014: 14) Med andra ord, den litteratur som finns tillgänglig utgår generellt sätt från ett västligt synsätt varvid det vore av intresse att i större utsträckning ta del av forskning genomförd av forskare från muslimska länder, detta för att få en förståelse för fenomenet i sin helhet.

3. Teoretisk referensram

3.1 Hur verkligheten skapas, utifrån kultur och etnicitet

Begreppet etnifiering refererar, enligt Puskás (2011), till processer under vilka skillnader som presenteras eller uppfattas som etniska får betydelse för representationen eller tolkningen av verkligheten (Puskás, 2011: 81). Etnicitet ses som en aspekt av sociala relationer mellan människor vilka ser sig själva eller andra som distinkta, annorlunda eller särskilda i någon avseende (ibid.: 80). Med andra ord, det finns skillnader mellan olika folkslag och etnifiering är ett sätt att definiera och beskriva hur människor har olika syn på världen. Att göra etnicitet är att se skillnaden hos *den Andre* utifrån ens egna verklighet. Hannam och Knox (2010) beskriver att tolkningen av *den Andre* görs genom att sätta den i relation till ens hemkultur. Detta leder till att tolkningen oftast blir generaliserande, vilket är en okomplett och reduktionistisk förståelse av en främmande kultur.

Puskás (2011) påtalar att *gränsdragningar* utgör en viktig del av etnicitet. Gränsen för etnicitet synliggörs på kollektivnivå genom att, på ett socialt sätt, kategorisera omvärlden i termer av "Vi och Dem". Etnicitet kan alltså vara identitetskapande och definiera vilken grupp man är medlem av samt stärka vem som inte är medlem i gruppen. Dessa skillnader kan manifesteras i synliga fysiska markörer så som kulturtraditioner, språk, hudfärg, kroppsspråk, klädsel, levnadsstandard och beteende, vilka tilldelas betydelse (Puskás, 2011: 80-81). Agerar två olika etniciteter med olika värderingar på samma plats kan det uppstå konflikt om hur platsen ska användas. Brusman (2011) beskriver detta fenomen som *den hotade* platsen. Det vill säga, en plats där en person kränks över hur andra personer använder platsen, detta då den andra personen formulerar platsens mening annorlunda än en själv. Emellertid är en plats en process, en förhandling om meningsskapande och värden varvid det aldrig finns endast en mening utan ett otal (Brusman, 2011: 160-161).

3.2 Öst möter väst - relationen mellan etniska grupper

Etnicitet inom turismnäringen sätts i spel då olika antaganden och stereotyper aktualiseras i och med att människor vilka antas representera en viss etnicitet kommer i kontakt med varandra (Puskás, 2011: 95), exempelvis då västerländska turister reser till

muslimska länder på semester. Enligt Jafari och Scott (2014) har turismutvecklingen i muslimska länder samt behovet av att attrahera västerländska turister lett till uppkomsten av en konflikt gällande värderingar och tro (Jafari & Scott, 2014: 10). När vägarna mellan lokalbefolkning och turister av en annan religion korsar varandra uppstår förutsättningen för både problem och möjligheter på besöksmålet (Henderson, 2003). En problematik som är speciellt tydlig då det gäller icke-muslimska turister och muslimsk lokalbefolkning.

Ett exempel på en konflikt mellan de båda kulturerna är att alkoholkonsumtion är ett typisk beteende för västerländska turister på semester, varvid försäljning av alkohol utgör ett krav från turistens sida. Men *"/---/ alcohol is an issue within Muslim communities, notwithstanding the cultural tradition of abstinence"* (Valentine et al., 2010: 13). Turisten kräver alkohol på sin semester. Ett krav som går emot de kulturella traditionerna i många muslimska länder. Problematiken uppstår i och med att turisten, om han eller hon inte får sina önskemål uppfyllda, väljer en annan destination vilken uppfyller önskemålen. Något som exempelvis tydliggörs av att fotbollssupportrar förväntas bojkotta Världsmästerskapen 2022 i Qatar ifall alkohol inte finns till försäljning (Dun, 2014: 189, 196). Det uppstår därmed en utmaning i att effektivt finna en balans mellan kraven från landets religion och kraven från västerländska turister (Henderson, 2003: 447).

Försäljning av alkohol kan, trots turistens önskemål, utgöra ett problem för en muslimsk destination. Detta eftersom det kan upplevas som jobbigt för den individ som ska sälja eller servera alkoholen vilket beror på att *"many Muslims believe they are tainted in God's eyes if they are in the presence of alcohol, and thus expect that others should refrain from partaking of alcohol in spaces they occupy"* (Dun, 2014: 194). Stötande offentligt beteende, så som konsumtion av alkohol, kan inte tolereras av många muslimer eftersom det uppfattas skada dem. Det motstrider kulturella sedvänjor och värderingar: *"this kind of tourism was simply incompatible with Arab and Muslim morals and values and with the Djerbian identity"* (Carboni et al., 2014). Av samma orsak strävar ett antal länder i mellanöstern efter att helt och hållet undvika västerländska turister i och med att det anses oförenligt med islam (Henderson, 2003: 449). Thomas (2013) belyser dock att Yousef Al Baher, en ledande advokat i Dubai, menar att försäljning av alkohol inte

behöver skapa en kulturkrock eftersom ”*As an Islamic country, in Dubai, we respect all religions*” (Thomas, 2013). De tre exemplen från Qatar, Tunisien och Dubai utgör alla exempel på välkända destinationer vilka västerländska turister besöker.

3.3 Lokala sedvänjor till försäljning

Henderson (2003) poängterar att avsaknad av hänsyn från turister på muslimska destinationer kan anses indikera hos vem makten ligger i förhållandet mellan västerländska turister och deras ofta motvilliga värdar (Henderson, 2003: 453). Henderson beskriver alltså den konflikt som alkohol är ett exempel på: Om den västerländska turistens krav nekas kan han eller hon välja en annan destination. Något som gör att destinationer inte har något annat val än att uppfylla kraven om de vill tjäna pengar. Var et al. (1985), stödjer detta antagande, genom att belysa att lokalbefolkningen på en destination kan vara villiga till att utstå vissa olägenheter i utbyte mot turisternas pengar (Var et al., 1985: 654), trots att det kan antas gå emot lokalbefolkningens kulturella värderingar.

Hållningen är alltså att ge turisten vad den vill ha: ”*As tourism professionals, we tend to give tourists what they want - we live off this*”(Carboni et al., 2014: 6). Henderson (2003) påtalar att den rådande nationella hållningen då det gäller styrningen av turismnäringen syftar till att tillfredsställa västerländska besökare, varvid den *inte* insisterar på att turisternas beteende ska överrensstämma med muslimsk kultur (Henderson, 2003). Ett lands kommersiella mål vad det gäller att maximera landets intäkter, vilket uppnås genom att tillhandahålla vad som efterfrågas av turister, får därmed företräde framför religiösa överväganden. Det vill säga lokala turismaktörer ger turister det de vill ha i utbyte mot profit. Med andra ord, den lokala kulturen, och dennes sedvänjor, är till försäljning.

3.4 Turisten och dennes vanor hemifrån

Ovanstående del beskriver turistens avsaknad av hänsyn. Hannam och Knox (2010) menar dock att turisten inte nödvändigtvis är medveten om de regler som finns i mötet med *den Andre* utan istället reproducerar de sociala strukturer vilka känns igen hemifrån (Hannam & Knox, 2010: 58). Det vill säga, turisten är inte per automatik medveten om sin avsaknad av hänsyn gentemot lokalbefolkningen utan gör bara som hemma. Människors beteende är socialt konstruerat och yttrar sig utifrån vanans makt vilket

förklarar behovet av exempelvis välkänd mat och dryck samt beteenden vilka upplevs som normala (ibid).

The places and spaces of tourism each presents us with complex sets of expectations and norms that must be adhered by the tourist (Hannam & Knox, 2010: 58).

Vad turisten vill ha, enligt Dielemans (2008), Hannam och Knox (2010) samt Urry och Larsen (2011), är trygghet. Det vill säga, de har ett behov av saker som de känner igen hemifrån men de vill även känna sig trygga och kunna röra sig fritt på platsen utan att känna obehag. Något som kan tillhandahållas på två sätt. För det första genom att skapa städer där stadens delar tydligt hänger ihop och där människor kan, behöver och gärna vill röra sig mellan de olika delarna. Detta sker, enligt Thufvesson, genom belysning, öppna gator med många fönster samt mycket rörelse på dygnets alla tidspunkt. Trygghet går med andra ord hand i hand med attraktivitet (Thufvesson, 2009). Ofta väljer turisterna att inte gå i döda områden utan när de promenerar i en stad, för att ta del av butiker och folkliv, brukar det upplevas som intressant fram till dess att det börjar glesna mellan butiker eller då bebyggelsen blir tråkig och monoton (ibid.: 93). Gatubeläggning, trottoarer, skyltar, blomsterkrukor, konstverk och liknande kan användas för att stärka ett handelsstråks svaga partier (ibid.: 95). För det andra kan trygghet skapas genom en reproducering av hemkulturen. Dielemans (2008) påtalar att turister söker efter upplevelser vilka skiljer sig från vardagen men samtidigt söker de även efter trygghet exempelvis genom skyltar och menyer på det egna språket eller en matkultur vilken de känner igen hemifrån (Dielemans, 2008: 38). Detta tillhandhållas genom att erbjuda mat från turistens hemland för att därmed försäkra turisten om att han eller hon inte har kommit allt för långt hemifrån (Hannam & Knox, 2010: 99). Urry och Larsen (2011) tydliggör hur hemkulturen reproduceras på en typisk turistrestaurang i Turkiet:

“Tourist restaurants are recognisable by large images and multilingual menucards, a mixture of global and turkish dishes, bright colours, national flags on the tables, international football t-shirts in the walls, international pop tunes, large outdoor serving areas, international football matches on large tv-screens, insistent turkish waiters on the street, location on the main street or tourist sideways and the presence of tourists and *no* locals. The restaurant scene in Alanya is visibly divided and very few tourists eat where the locals go; eating

and drinking tourists rub shoulders only with fellow tourists” (Urry & Larsen, 2011: 92)

Både Dielemans (2008), Hannam och Knox (2010) och Urry och Larsen (2011) tydliggör den västerländska turistens krav på en viss form av reproduktion av den egna kulturen. Destinationer skapas med andra ord utifrån de önskningar som turister har. Detta även om det strider mot den lokala kulturen samt landets existerande lagar och regler exempelvis vad det gäller att lokalbefolkningen i muslimska länder generellt sätt inte dricker alkohol. Din (1989) påtalar även att en stor andel turister anländer till destinationer med en uppfattning av att ha rätten att begära bästa tänkbara service samtidigt som man, speciellt då det kommer till klädsel, uppvisar låg grad av respekt och hänsyn gentemot lokalbefolkningen (Din, 1989: 553). Turismnäringen har därför varit tvungna att bli duktiga på att *“tillgodose den trygghet som är kopplad till den nationella identiteten”* (Dielemans, 2008: 38), detta även på muslimska destinationer. Med andra ord, turisten kräver att få behålla sitt vanliga beteende, det man uppfattar som det normala, även på semestern. Det vill säga, de vill kunna gå klädda som de vill eller dricka en öl, oavsett ifall detta agerande går emot lokala sedvänjor, och lokalbefolkningen tillåter det, med syftet att tjäna pengar.

3.5 Kulturkrockar kan lösas på flera sätt

Utifrån ovanstående teorier är följande tydligt: muslimska länder står inför en ekonomisk utmaning vad det gäller att maximera landets vinst från turismnäringen, utan att deras kulturella sedvänjor förorättas (Henderson, 2003: 450-452). Som tidigare nämnts kan lokalbefolkningen tycka det är jobbigt att turister inte efterlever landets kulturella sedvänjor. Trots detta kräver turisten att för dem välkända beteenden tolereras för att han eller hon ska vilja besöka destinationen. Så hur löses denna problematik så att alla blir nöjda? Hur lyckas destinationer med att två olika kulturer agerar på samma plats utan att kulturkrockar uppstår?

3.5.1 En fysisk eller lagmässig uppdelning

Dun (2014) menar att det, för att kunna säkerställa att både lokalbefolkningens och turistens behov uppfylls, krävs särskilda bestämmelser för turismnäringen (Dun, 2014: 557), varvid en *“double-standard policy”*, det vill säga skilda regler för turister respektive

lokalbefolkningen, föreslås (ibid.: 558). Även en lagmässig uppdelning, eller segregation, av vem som får lov att agera på vilket sätt föreslås som en kompromis för att kunna lösa de kulturkrockar som riskerar att uppstå. (ibid.) Det är möjligt att dra paralleller mellan denna tanke och konceptet *gränsdragningar*. Detta i och med att Dun (2014) förslår att det bör finnas olika regler för hur människor av olika etniciteter får lov att agera, något som stärker kategoriseringen av "Vi och Dem".

Där Dun (2014) föreslår en lagmässig uppdelning av etniciteter, exemplifierar Högdahl (2003) hur konceptet *gränsdragningar* utspelar sig geografiskt i Kapstaden med hjälp av begreppet *ethno-city*. Det vill säga att städer utformas utifrån etnicitet genom att vissa människor får lov att befinna sig på vissa platser men inte på andra. Med andra ord, staden delas fysisk upp i områden i vilka specifika regler gäller, en kompromis för att kunna få plats med ett flertal motstridande etniciteter på en begränsat yta. Detta tydliggörs i Qatar genom att landet inför Världsmästerskapen i fotboll 2022 har beslutat om att införa avgränsade platser där alkohol kommer att finnas till försäljning för turister. Dessa platser kommer dock att vara strikt kontrollerade för att säkerställa att lokalbefolkningen inte får tillträde (Dun, 2014: 192).

Genom att applicera konceptet *ethno-city* på destinationer beskrivs en separation av lokalbefolkningen och turisten där staden delas upp i områden där turister är mer eller mindre välkomna. Hultman (2008) stödjer antagandet genom att påtala att det sällan är önskvärt för destinationer att turister rör sig hur som helst i landskapet. Det är helst bara på vissa oftast väl specificerade platser och under vissa tider som turisten ska konsumera. Turistens rörlighet måste därmed kontrolleras, en kontroll vilken kan ta sig uttryck på olika sätt. En del destinationer är strukturerade på ett sätt som kontrollerar turistens rörlighet på ett aktivt och auktoritärt sätt exempelvis genom fysiska och psykologiska hinder vilka kan finnas för den västerländska turisten då det kommer till att röra sig fritt utanför semesteranläggningen på badorter i muslimska länder (Hultman, 2007: 148). Det vill säga, genom att skapa ett begränsat område där turisten får lov till att röra sig, en så kallad turismbubbla, kan turistens rörlighet begränsas utifrån hur aktörer inom turismnäringen vill att turisten ska röra sig (ibid.: 149).

3.5.2 Visad tolerans och respekt

Thufvesson (2009), en svensk forskare inom platsutveckling, menar att om olika etniciteter ska kunna samverka på samma plats är den viktigaste åtgärden att gynna mångfald och tolerans. Därmed föreslår Thufvesson att individer på en plats, istället för att implementera gränsdragningar, måste verka för fysiskt, ekonomiskt, kulturellt och socialt *gränsöverskridande* (Thufvesson, 2009: 133). Med andra ord, för att kunna skapa en accept för skillnader och därmed kunna leva i harmoni med varandra krävs det motsatta till *gränsdragningar*, nämligen kulturellt och socialt gränsöverskridande samt en avsaknad av fysiska avgränsningar. Denna form av gränsöverskridande, vilket leder till tolerans, stöds av Din (1989) som påtalar att muslimska destinationer kan anta en *laissez faire* attityd gentemot turism. Ett begrepp vilket påminner om det engelska uttrycket “whatever floats your boat”, alltså att accept visas för *den Andre's* skillnader. Zamani-Farahani och Musa (2012) utvecklar antaganget genom att påtala att desto likare kulturella bakgrunder lokalbefolkning och turisternas har desto färre konflikter uppstår (Zamani-Farahani & Musa, 2012: 810). Det vill säga desto mer socialt och kulturellt lika två kulturer är desto mer tolerans visar man varandra (ibid., 805). Med andra ord, det är lättare att agera med tolerans och respekt om den andra kulturen är lik ens egen.

Carboni et al. (2014) stödjer detta genom att påtala att det inte är något problem för muslimska länder att ta emot turister med en annan kultur eller religion men att det dock kan uppstå en problematik ifall turistens beteenden utgör ett hot mot landets traditioner och kulturella värderingar (Carboni et al., 2014: 2) Carboni menar att turister i sig inte utgör ett problem, utan det är turistens icke hänsynstagande beteende som är problematiskt. Respekt gentemot lokalbefolkningen och deras kultur är alltså nödvändigt.

För att summera teorin så handlar kulturella skillnader om att det finns olika folkslag vilka har olika syn på hur verkligheten skapas. När individer med olika behov och olika syften agerar på samma plats riskerar det att uppstå kulturkrockar i och med att de skilda värderingarna inte går ihop, något som kallas för kulturkrock. Denna kulturkrock kan i sin tur leda till en konflikt om hur platsen ska användas. Kulturkrocken kan till exempel lösas genom en uppdelning av kulturerna, antingen genom att implementera differentierade regelverk för turisten respektive lokalbefolkningen alternativt genom en geografisk uppdelning av det fysiska rummet. Fysiska gränser vilka hjälper dels turisten,

dels värden. Detta eftersom de strukturerar turistens rörelsesutrymme till specifika platser varvid eventuella övertramp gentemot kulturella regler och värderingar begränsas till en specifik yta. En fysisk avgränsning skapar även en plats för turisten där han eller hon kan erbjudas menyer på det egna språket, butiker med välkända namn från hemlandet, tillåtelse att dricka alkohol eller gå klädd i bikini. Faktorer vilka alla skapar trygghet. Både en lagmässig och en geografisk uppdelning är lösningar vilka bör leda till ett minskat antal kulturkrockar. Thufvesson (2009) motsätter sig dock detta och menar istället att fysiska samt kulturella gränsdragningar bör suddas ut varvid tolerans för varandras olikheter kan skapas. Ett agerande vilket även det bör leda till ett minskat antal kulturkrockar.

3.6 Turkiets sekulära historia

Turkiet som land grundades år 1923 med Kemal Atatürk som president, vilket utgjorde slutet för det Ottomanska riket. Atatürk införde ett flertal reformer på 1920-talet med syfte att skapa ett sekulärt Turkiet där religionen inte längre skulle komma att verka politiskt. Bland annat infördes en ny lagstiftning i landet utifrån en europeisk förebild och religionsanknutna skolor stängdes för att utbildningsväsen skulle ta en sekulariserad, västerländsk inriktning. (Nationalencyklopedin) Sekulariseringen var dock inget försök att ersätta islam som tro utan målsättningen var att "rena" religionen och därmed skapa förutsättningen för att utvecklas till en modern stat (Daver, 1967: 29). Islam togs bort som landets officiella religion år 1928 och religionsundervisning samt religiösa sekter förbjöds (ibid.: 32). Efter Atatürks död år 1938 återinförde landets nya konservativa regering religionsundervisning i skolan, tillät religiösa sekter samt införde offentligt firandet av Ramadan. År 1982 stod följande mening i lagstiftningen: "*Everyone has the right to freedom of conscience, religious belief and conviction,*" men följdes av meningen: "*Education and instruction in religion and ethics shall be conducted under state supervision and control. Instruction in religious culture and moral education shall be compulsory in the curricula of primary and secondary schools*". Erimtan, akademiker från Oxford som bor i Istanbul, beskriver detta som "islamic re-awakening", det smartaste sättet för att påverka befolkningens framtida beteende. Han argumenterar för att Turkiets sittande regeringens vill återuppleva landets förflutna under en neo-ottomansk flagga, där religion styr staten (Erimtan, 2015). Ett nutida exempel på detta är då Ismail Kahraman, ledaren för landets största regeringsparti AKP, måndagen den 26

april år 2016 proklamerade att ”*We are a Muslim country... Secularism cannot feature in the new constitution.*”. Ett flertal artikelförfattare uttrycker en undran gällande huruvida sekulariseringen i Turkiet skakar (Geerdink, 2016; Dabestani et al. 2012; Erimtan, 2015; Lowen, 2016), och Kahramans uttalande öppnade än en gång upp för den omdebaterade frågan om “secularism versus Islamism” i det turkiska samhället. Landets statsminister Ahmet Davutoglu besvarade dock uttalandet med att påtala att sekulariseringen är en del av den turkiska kulturen och därmed inte utgör en debatt (Lowen, 2016).

4. Analys

Vi spenderade en vecka i Side och pratade med ett flertal skandinaviska och lokala aktörer på plats i staden. Detta för att skapa oss en förståelse för hur turisten rör sig i staden samt vilka kulturkrockar som uppstår i mötet mellan den skandinaviska och den lokala kulturen. Litteraturen beskriver en tydlig kulturkrock då västerländska turister besöker muslimska destinationer varvid det var med denna förförståelse som vi åkte ned till Side. Efter att ha pratat med lokalbefolkningen insåg vi att den situation som litteraturen beskriver inte är sann i Side. Lokalbefolkningen beskrev istället en annan verklighet. En verklighet där det inte finns en problematik med att västerländska turister besöker staden. Tvärtom, vi blev under vår vistelse bemötta med stor gästfrihet och tolerans. Härunder följer ett flertal utdrag från intervjuer med både skandinaviska och turkiska personer vilka alla bekräftar att den turkiska lokalbefolkningen har ett intresse av att turister besöker destinationen:

Philip *Mmm.. Men de er gæstfrie her. Altså tyrkerne er et venligt folk, vil have at vi skal trives og rejse hjem fra Tyrkiet med gode minder, så er det uanset hvem man er. De har ikke noget imod at byde folk ind til te og mad og... selvom man måske ikke havde noget... eller selv om man måske ikke har så meget økonomi, så... det her med at give, for at sørge for at ham der skal hjem har et godt billede af Tyrkiet, det er noget som man gør meget i... De tager vare på en så at "man mår bra". Faktisk.*
[Intervju, Philip 160414]

Intervjuare 1 *Så det är inte för att vi är turister utan det är för att man hjälper den man kan hjälpa?*

Veli *Mm. Man är mer hjälpsam.*

Intervjuare 1 *Men, så det är inte direkt någon problematik. För vi tänkte innan att det kanske de turisterna som kom ner inte respekterade värderingar och sedvänjor här i Turkiet men det är inte riktigt något problem i sådana fall.*

Veli *Nej.*
[Intervju, Veli 160414]

“At least as long as you stay here, you have to feel like this at the end: “yes we were in Turkey, they were really kind people, they are really respectful people, they have hospitality. If you don’t say this, this is for example one minus.”

[Intervju, Emrah 160414]

Rebecka Nej men dem jobbar ju mycket med att komma mot att det ska bli enklare. Bussar, taxichaufförer har ju exempelvis att de har prislistor (Mm.), de har skyltarna på engelska i bilarna (Ja.) och så, just för att göra det enklare för eller i alla fall ett försök att göra det enklare.

Intervjuare 1 Det är ett sätt att visa gästfrihet, man känner sig välkommen. Eller hur?

Rebecka Ja men det gör man.

[Intervju, Rebecka 160416]

“Yeah, I always saw the tourists around us, because you were always here. And you are really welcome here.”

[Intervju, Emrah 160414]

“/--/ the European tourists, let’s say the Europeans people, not tourists, you are our guests. Not tourists. So... We want that you are happy.”

[Intervju, Emrah 160414]

Alla utdragen bygger på att det är viktigt för lokalbefolkningen att turisten känner sig välkommen i Side. Enligt Emrah, restaurangmanager, är skandinaverna gäster i landet inte turister ett begrepp vilket antyder ett mer ekonomiskt värde. Philip, Vings destinationschef i Side och Alanya-området, upplever att lokalbefolkningen vill att turisterna ska må bra. Detta stöds av Rebecka, skandinavisk guide som arbetar för Ving, som beskriver att ett flertal åtgärder har implementerats för att underlätta turistens rörelse på platsen. Exempelvis har det införts skyltar på engelska samt prislistor i taxibilar och bussar. Turisten ska alltså känna sig välkommen och kunna ta sig runt i hela staden utan problem.

Får turisten lov att röra sig i hela staden, så som lokalbefolkningen beskriver, och om litteraturen har rätt i att de båda kulturerna är väldigt olika varandra varför upplever vi

inte att det uppstår ett flertal kulturkrockar? Återigen beskriver respondenterna en annan verklighet än den problematik som litteraturen belyser:

Intervjuare 1 /---/ why do you think there are more open minded people here?

Adem Yeah it is because, you know, it is twisted place. People don't see that, you know, they are always together, talking to each other, and seeing a lot of tourists, and they get their culture at the same time. And they are trying to be like that. Not everyone, but most are like that.

Intervjuare 2 Do you think people here find it a little bit hard to... because as you said, it is kind of like they [the tourists] changed the culture, do people view it as a problem or do they, kind of, like being more European, more western?

Adem No it is normal here, you know, here they don't mind. [Intervju, Adem 160413]

Emrah But now whatever you like, they way you want to be, you be, you are free.

Intervjuare 1 Whatever floats your boat, kind of?

Emrah As long as you don't come to my privacy, you are free. [Intervju, Emrah 160414]

Intervjuare 1 /---/ you are not very religious, is that very typical for the area?

Adem Yeah, it is.

Intervjuare 1 More, like, if you compare with the rest of Turkey?

Adem Yeah, /---/ here, people are like European. [Intervju, Adem 160413]

Ovanför presenteras tre utdrag från intervjuer som vi har genomfört, men alla respondenter som vi talat med har, mellan raderna, beskrivit en gemensam ståndpunkt om tolerans. Dem har alla på något sätt beskrivit ämnet om att den turkiska lokalbefolkningen är "open-minded" och har stor tolerans för det som är annorlunda. Exempelvis påtalar Emrah att vad än du gillar, så har du frihet att bestämma själv, vilket är ett tydligt exempel på en tolerant attityd. Adems, som är restaurang manager, uttalande ovanför beskriver att toleransen är normal i Side, vilket beror på att turister har påverkat den lokala kulturen i sådan grad att lokalbefolkningen ser sig som europeer. Han påtalar att området inte är särskild religiöst eftersom befolkningen i Side är mer europeiska. Detta är intressant, i och med att det han egentligen beskriver att motsatsen till att vara religiös är att vara europeisk. Det vill säga, han menar att det ena utesluter det andra.

Lokalbefolkningens gästfriheten är ytterligare ett exempel på tolerans: Philip, destinationschef för Ving, beskrev att hotell och lägenhetskomplex ligger sida om sida med varandra i hela staden. Och att skapa plats för människor som kanske inte tänker på samma sätt som du är också ett tydligt exempel.

Ovanför beskriver vi alltså respondenternas yttranden om av att lokalbefolkningen i Side har en gästfri och tolerant kultur. Den toleranta och gästfria inställningen tydliggörs även av att lokalbefolkningen i Side anser det vara okej att de kulturella värderingar som generellt sätt finns inom islam utmanas. Under vår vistelse i Side upplevde vi tre aspekter, nämligen förekomsten av alkohol och bacon samt användandet av bikini, vilka tydliggjorde att den skandinaviska turisten utmanar de kulturella värderingar som finns i den muslimska kulturen.

Alkohol

Som tidigare nämnts utgör alkohol generellt sätt en problematik då västerländska turister besöker muslimska destinationer. Detta dels då många muslimer upplever att de blir förorenade inför Gud då de befinner sig i närheten av alkohol (Dun, 2014), dels då det kan anses oförenligt med den muslimska kulturen (Carboni et al., 2014). Men, i Side säljs alkohol på flertalet restauranger, caféer och barer samt på transferbussar mellan Antalyas flygplats och hotellen. Ett utbud som, utifrån antagandet att alkohol skapar en konflikt mellan västerländska turister och en muslimsk lokalbefolkning, går emot de värderingar som en muslimsk kultur generellt sätt anses stå för.

“Ah, men det er jo ikke... når noget at det første de [buschaufførene] forsøger at sælge øl til turisterne på bussen inden bussen er kørt, så har man, ligesom, alt det her med muslimer, og islam, og religion, det ligesom, det ryger ud af vinduet. Og det er jo deres egent fejl, når man, som det første, forsøger at sælge øl for at tjene penge. Altså...”
[Intervju, Philip 160414]

Philip påtalar att försäljning av alkohol på transferbussar utgör en överträdelse gentemot den muslimska kulturens värderingar. Trots detta har busschaufförerna ingen problem med att sälja alkohol i och med att dem tjänar pengar på det. Något som Var et al. (1985) menar beror på att lokalbefolkningen, i utbyte mot turisternas pengar, är villig att gå emot de muslimska värderingar som kan finnas på platsen. Thomas (2013) menar i motsats till

Var et al. (1985) att busschafförernas försäljning av alkohol grundar sig på att islam är en religion som respekterar andra religioner varvid det inte är ett problem om turister agerar på ett annat sätt än lokalbefolkningen. Det bör även tilläggas att vi, då vi besökte Manavgat, upplevde att delar av lokalbefolkningen drack alkohol. Turistens krav på alkohol behöver alltså inte stå i kontrast med lokalbefolkningens sedvänjor, detta då dem själva väljer att nyttja tillgången av alkohol. Väljer man som lokalbefolkning att själv dricka alkohol kan det antas finnas en hög tolerans gentemot denna form av förtäring något som kan antas förklara försäljningen på transferbussarna.

Bacon och svinkött

Sunwing East Beach hotellet där vi bodde under vår vistelse i Side erbjuder inte bacon på frukostbuffén något som vi till en början antog kunde bero på respekt för den muslimska personalen i köket. Efter att ha kontaktat Sunwings Food & Beverage Manager på Vings huvudkontor upptäckte vi att det inte är av religiösa skäl utan av ekonomiska. Bacon är för dyrt att köpa i Turkiet och erbjuds därför inte på frukostbuffén. Däremot kan gästerna köpa både spagetti carbonara och hamburgare med bacon i hotellets två ala carte restauranger. Bacon finns med andra ord att få även om det strider mot den lokala kulturen på platsen. Detta för att tillgodose gästens behov dock endast till den grad där det fortfarande är lönsamt för företaget.

Bikini

Rebecka förklarar att män i den muslimska kulturen inte är vana vid att se kvinnor som går klädda i bikini. Detta för att uppvisandet av naken hud inte är allmänt accepterat. Men Veli, uppvuxen i Sverige med föräldrar från Turkiet och numera bosatt i Side sedan åtta år, påtalar dock att gå klädd i bikini inte utgör en problematik i Side. Detta då Turkiet är ett modernt och öppet land varvid även de lokala kvinnorna går klädda i bikini då dem befinner sig på stranden.

Veli

Och det, men det som svenskarna ser i Turkiet, att det är så muslimskt, det är det ju inte. Ni kan ju gå omkring så här (Johanna och Signe är klädda i shorts och linne, författarnas förtydligande), det händer ingenting, ni blir inte våldtagna, ni blir inte antastade. Det är skillnad att vara på, det finns ju vissa, det har blivit modernt nu med att stänga för (Det vill säga täckande slöja, författarnas förtydligande). På sommaren så

kanske man kan se dem når dem badar. Dem som är stängda. Men dem blir ju mera utsatta och tittade på dem än när du går i med bikini.

Intervjuare 1 Är det för att vi är i Side?

Veli Det är för att...inte för att vi är i Side. Det är för att vi är på en turistort. (Ja, okej.) Det här...jag kan säga så här att om du åker till Bodrum till exempel (Mm.) dit Turkiets jetsset åker. Den bikinin som dem använder där skulle inte du kunna använda. Så öppen är den.

Intervjuare 2 Jag tänkte på det här, till exempel lokalbefolkningen som bor här om någon som faktiskt är lokal här skulle bete sig exakt eller gå klädda som vi gå eller liknande ser man olika på dem (Nej.) beroende på om dem är turist eller inte?

Veli Nej.

Intervjuare 2 Okej.

Veli Det har inget med saken att göra. Är du på stranden och badar då badar du med bikini, punkt slut. Min dotter till exempel hon går omkring med mini. [Intervju, Veli 160414]

Ett antagande vilket stärks av Emrah, som har bott i Side hela sitt liv:

Emrah But right now, even if you swim like all naked, nobody would say you "what are you doing", nobody. Like, nobody! It is not disturbing me, I really don't care, because this is your life, this is the people's life. [Intervju, Emrah 160414]

Veli beskriver, i likhet med Adem, att Turkiet inte är särskilt religiöst, vilket kanske förklarar både Veli och Emrahs förhållandevis accepterande inställning till uppvisandet av naken hud. Veli menar att det är normalt att gå klädd i bikini och Emrah påtalar att man till och med kan gå naken. De menar alltså båda två att uppvisande av hud inte är normbrytande, utan normalt i Side. Ingen skulle bry sig.

Även om det finns regler för avhållsamhet inom den muslimska kulturen vad det gäller både alkohol, svinkött och uppvisande av hud, så tillhandahålls detta ändå till turister i Side. Lokalbefolkningen tillåter alltså ett agerande, vilket turisten upplever som hemmavant, men inte för att tjäna pengar så som Henderson (2013) samt Var et al. (1985) menar utan istället för att gästen, det vill säga turisten, ska känna sig välkommen. Det blir därför tydligt att platsens utbud är anpassat efter turistens krav även om det egentligen, utifrån existerande litteratur inom ämnet, kan antas gå emot landets sedvänjor. Det intressant med detta resultat är att lokalbefolkningen inte låter religionen stoppa dem från

att även själva njuta av den toleranta attityden detta då de exempelvis själva konsumerar alkohol och går klädda i bikini på stranden.

Jafar och Scott (2014) och Din (1989) menar att Turkiet, och därmed Side, dels är toleranta, dels har anammat en *lassaiz faire* attityd. Respondenterna stärker antagandet om en *lassaiz faire* attityd genom att påtala att du, som turist, i princip kan göra vad du vill och ingen kommer bry sig, det vill säga “whatever floats your boat”. Detta går hand i hand med Thomas (2013) påstående om att turisters konsumtion av alkohol inte utgör ett problem i och med att islam är en tolerant och accepterande religion. Finns det sedvänjor vilka skiljer sig åt är lokalbefolkningen villiga att kompromissa så att turisten känner sig trygg exempelvis genom att tillhandhålla bacon och alkohol samt tillåta bikini. Lokalbefolkningen ser det dock inte som en kompromis utan som ett sätt att visa gästfrihet på, något som stärker antagandet om att dem inte upplever en konflikt då skandinaviska turister besöker destinationen.

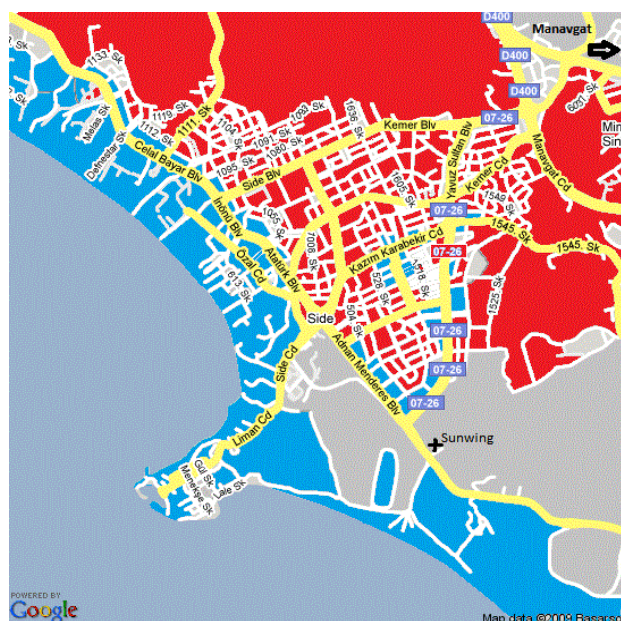
Nu hade vi egentligen kunnat sluta uppsatsen här, detta genom att falsifiera den tes som litteraturen yttrat och i stället dra slutsatsen att varken lokalbefolkning i Side eller de anställda på Ving upplever att det finns en konflikt mellan lokalbefolkningen och de skandinaviska turisterna. Hade vi inte själva besökt Side utan istället samlat in vår empiri via exempelvis telefonintervjuer hade detta med största sannolikhet varit vår slutsats. Dock upplevde vi Side som turister under en hel vecka varvid vi gavs möjlighet att skapa oss en bild av hur det är att röra sig som turist på platsen. Våra upplevelser stämde inte helt överens med respondenternas “no problem” attityd.

4.2 Typiska rörelsemönster i Side

När vi kom ner till Side hade vi en förförståelse baserad på tidigare forskning inom ämnet om att det krävs fysiska gränser för att turister och lokalbefolkningen ska kunna befinna sig på samma plats. Vi hade alltså en förmodan om att det skulle finnas en tydlig *turismbubbla*, i vilken det fanns ett stort antal internationella restauranger och tillåtelse för turisten att dricka alkohol och gå klädd i bikini. Detta för att avgränsa turistens rörelsemönster och eventuella överträdelser till en begränsat yta.

För att få förståelse för huruvida det finns en turismbubbla i Side eller inte tillfrågades Philip, DM för Ving, om han kunna rita ut på en karta var turister bor och rör sig samt var lokalbefolkningen bor. Som svar på frågan pekar han ut genom fönstret och säger till oss att titta ut på vägen vi befinner oss på. Lokalbefolkningen bor tillsammans med turisterna. Han sträckte fram sin ena hand med utspretade fingrar och visade för oss att om man föreställer sig att varje finger utgör en gata med hotell på båda sidorna så bor lokalbefolkningen i mellanrummet mellan fingrarna. Han bor själv på andra sidan gatan, från kontoret sätt, en plats där hotell och lägenhetskomplex blandas med varandra. Han kan exempelvis sitta på sin balkong och se då lokalbefolkningen sitter och grillar i sin trädgård. Philips förklaring beskriver alltså att Side inte är uppdelat i områden där turister respektive lokalbefolkning bor, utan istället interagerar dem i stor utsträckning med varandra. Med andra ord, den förståelse vilken vi kom ner med visade sig vara ofullständig redan den första dagen.

Vi utgick sedan från denna nya förståelse gällande stadens obefintlig uppdelning under ett par dagar, men efter att ha genomfört intervjuer och observationer insåg vi att denna förståelse inte heller stämde. Stadens östra del är en blandning av hotell och lägenhetskomplex, medan den västra delen har en tydligare uppdelning där hotellkomplexen ligger i närheten av stranden medan områden vilka till största delen bebos av lokalbefolkning ligger längre in i landet. Vi upplevde alltså att staden är uppdelad i mer eller mindre turisttäta områden.

Figur 1: Områden där turister (blått/ljust) respektive lokalbefolkning (rött/mörkt) bor och rör sig.

Kartan visar hur vi upplevde att turister och lokalbefolkningen bor i Side. Den blå färgen föreställer det området där turister bor medan den röda färgen föreställer det området där det endast finns ett fåtal eller inga hotell. Det är dock viktigt för oss att poängtera att situationen inte är lika svart/vit (eller i detta fallet blå/röd) i verkligheten, så som det ser ut att vara på kartan. Lokalbefolkningen och turisterna är mer blandade, speciellt i stadens östra del, än vad kartan visar. Den blåa färgen markerar i stor utsträckning det området där det finns flertalet hotell medan den röda färgen markerar det området där lokalbefolkningen generellt sett är i majoritet.

Det intressanta är att den blåa färgen på kartan inte endast beskriver var turisterna bor utan även var vi upplevde att han eller hon generellt sett *rör sig*. Det vill säga, generellt sett längs med strandpromenaden i stadens västra del och in mot gamla stan. Lokalbefolkningen rör sig i både det blåa och det röda området medan turisterna endast rör sig, i mer eller mindre utsträckning, inom det blåa området och sällan i det rödmarkerade området.

Tittar vi på det blåa området så består den västra delen av staden av flera hotellkomplex samt en vacker strandpromenad kantad av restauranger med menyer på turisternas egna språk och andra turister vilka är på väg till samma plats som en själv. Som

Thufvesson (2009) påtalar skapar belysning, trottoarer och öppna gator en stad där människor önskar röra sig mellan olika delar, något som sker då turisten promenerar från sitt hotell längs med strandpromenaden och in till gamla stan. Strandpromenadens bebyggelse, med butiker och folkliv gör att området upplevs som tryggt av turisten och därmed även attraktivt. På ett flertal ställen finns det butiker med svenska namn, exempelvis “Turkiska Ullared”, dit många svenskar, enligt Rebecka, väljer att gå eftersom den är välkänt, ägaren pratar svenska och är inte lika “på” som andra försäljare. Butiken, precis som strandpromenaden, tillhandahåller alltså den trygghet som den skandinaviska turisten efterfrågar vilket har medfört att det har skapats en huvudväg för turisternas rörelse, med rusningstrafik före och efter middagstid. Behovet av trygghet stärks

ytterligare av att det i den yttre delen av stadens östra del saknas både trottoar och belysning varvid området inte upplevs som lika tryggt som den västra delen. Detta kan förklara vår upplevelse av att turister inte promenerade i samma utsträckning från Sunwing East Beach och in till gamla stan.

Vi upplevde alltså att staden är indelad i mer eller mindre turisttöta områden, det vill säga områden där turister rör sig mycket, men även områden där lokalbefolkningen inte utsätts för turister lika ofta. Det ser därför ut som att det kanske finns en turismbubbla i

Side ändå. Thufvessons teori förklarar varför turisten väljer att röra sig i det blå området; det skapar trygghet. Men vad hans teori *inte* förklarar är varför turisten generellt sätt inte rör sig i det röda området. Det beror ju inte på att turisten inte får vara där, tvärtom: vi har en lokalbefolkning som är gästfri och gärna vill att turisten rör sig i hela staden. Så varför rör sig turisten då inte lika mycket i de områden som ligger norr om stranden?

4.3 Blicken på *den Andre*

Under vår vistelse i Side rörde vi oss mycket runt om i staden, både i det blåa och i det röda området. Vi hade många möten med lokalbefolkningen, både när vi cyklade förbi ute på gatan, beställde glass på stranden eller genomförde intervjuer. Efter ett par dagar upptäckte vi att så snart vi lämnade det blåa området blev vi utstirrade, speciellt när vi cyklade eller gick förbi. Det var inte på ett obehagligt sätt men ändå i en sådan grad att vi blev självmedvetna. Vi kände oss lite som cirkushästar, det vill säga som, vi upplevde att vi

utgjorde en ovanlig händelse endast genom att befinna oss i området. Desto längre bort från hotellkomplexen vi åkte ju mer stirrade lokalbefolkningen. Rebecka berättade för oss att hon har haft liknande upplevelser exempelvis då hon åkte med lokalbussen i Alanya och lokalbefolkningen stirrade på henne så mycket att hon trodde hon kanske hade tandkräm i ansiktet. Hon förklarar att stirrandet beror på nyfikenhet över vår olikheter.

Rebecka Ja...Alltså, du märker ganska tydligt att dom helt plötsligt...till exempel, om du går på marknaden med en turk, så ropar dom inte lika mycket, medans går du...när jag går själv, med mitt två meter blonda hår, och kritvita hud, så hör man ju att de tittar lite extra på en, och... Det här är ju ett väldigt generellt mellanöstens folk är ju ett väldigt nyfiket folkslag, dom tittat väldigt mycket, pekar gärna, frågar väldigt gärna, dom kan sitta bakom en och viska, och svenskarna blir ju extremt obekväma igen, medans dom oftast inte menar illa, men dom kanske sitter och funderar "är detta verkligen hennes äkta hårfärg, kan man var sådär vithårig utan att man har färgat håret". För när man väl frågar vad dom pratar om så är det oftast en vänlig sak. Vi är ju så ovana hemifrån, i alla fall i Sverige har vi ju lärt att man stirrar inte på folk. Det har vi ju fått lära oss från att vi var två och ett halvt år. Titta inte, stirra inte, medans här är det "titta! Vad var det där borta?" Dom tittar hela tiden! Shuta gärna inte titta. Och då blir du ju generellt sätt mer uttittat i en sån stad, också för att dom är inte vana vid att se blondiner. Sen är det ju så i den muslimska kulturen att man kanske inte är helt vana att se tjejer som går i bara bikini. Nu brukar dom inte... Det är absolut ingen **havs å** [Uppfattar inte vad som sägs, författarnas kommentar] eller nånting sånt, men dom tittar ju lite extra, och ser lite fundersamma ut "oj, kan man gå i så lite kläder, jaha". Det brukar liksom inte vara nånting såhär, tittar snett, eller vara arrig eller irriterat, det är mer att dom...

Intervjuare 2 Undrande?

Rebecka Undrande, liksom, frågande, har ögon så stora som bowling-klot, sån bara "waaaauw". Det är nu mer den, jag brukar inte känna det är något negativt, utan mer frågor, typ "köper du sånna kläder i en vanlig butik hemma, eller?" Sånna saker, typ. Tycker jag. [Intervju, Rebecka, 160416]

Rebecka beskriver, precis som tidigare nämnts, att lokalbefolkningen inte är vana vid att kvinnor går klädda i endast bikini vilket motstrider Veli och Emrahs "no problem" attityd gällande turisternas klädsel, något som vi kommer tillbaka till senare. Hon påpekar även att det är turistens annorlunda utseende och beteende som leder till att lokalbefolkningen stirrar eftersom de är nyfikna. Det vill säga, att när hon kommer med sitt blonda, två meter långt hår och kritvita hud, är hon såpass ovanlig att lokalbefolkningen blir nyfiken och stirrar.

Hannam och Knox (2010) menar, i likhet med Rebecka, att stirrandet är ett resultat av att se någonting ovanligt. Detta beror på att när människor av olika etniciteter möts kan de involverade endast förstå *den Andre* genom att titta på sig själv. Det vill säga, utifrån det som är vanligt för en själv och därmed tolkar du hur *den Andre* skiljer sig från det man

själv definerar som “normalt”. För att förstå en främmande kultur sätta den i relation till ens egna (Hannam & Knox, 2010). Utifrån denna teori stirrar lokalbefolkningen i Side på grund av att turisten är annorlunda och därmed utmanar den normalitet som finns på platsen. Rebecka ser “normal” ut utifrån ett skandinavisk synsätt men lokalbefolkningen upplever henne som annorlunda. Så i mötet blir det alltså tydligt hur den främmande kulturen skiljer sig från ens egna.

Rebecka påpekar hur lokalbefolkningens stirrande resulterar i en kulturkrock. Detta i och med att den skandinaviska turisten, som är uppvuxen med att man inte stirrar på andra personer och absolut inte på ett sätt som riskeras att upptäckas, kan uppleva stirrandet som obehagligt. I den turkiska kulturen är det däremot tvärtom, det vill säga, lokalbefolkningen räds inte att peka eller stirra på andra människor. Något som skapar en kulturkrock mellan lokalbefolkningen och turisterna på platsen, detta eftersom turister generellt sätt tolkar lokalbefolkningens stirrande som obehagligt. Rebecka beskriver dock att lokalbefolkningen endast är nyfikna och undrar över de skillnader som tydliggörs i och med mötet med turisten. Det vill säga, de menar inget illa.

För att summera, så kan skillnader bli tydliga i mötet mellan två olika kulturer. I Side resulterar denna skillnad i att lokalbefolkningen stirrar, ett beteende som den skandinaviska turisten tycker är obehagligt. Tar vi nu detta tankesätt ett steg längre så skulle stirrandet förmodligen öka i områden där turistens närvaro är ovanlig. Desto färre turister det finns på en plats, det vill säga desto ovanligare deras närvaro är, desto mer blir han eller hon stirrad på. Turisten, det vill säga *den Andre*, utmanar därmed normaliteten ännu mer om mötet med denna inte händer så ofta.

4.3.1 Utflykt till Manavgat

För att undersöka hur detta förhåller sig cyklade vi till Manavgat, tätorten till Side, vilken är belägen längre in mot fastlandet. Vi klädde oss i short och linne och cyklade via huvudvägen från Side, genom förorten och vidare till Manavgat.

Vi cyklar från centrala Side till Manavgat, en sträcka av cirka sex kilometer. Vägen lutar neråt och kantas av omväxlande hotell och bostadshus och omväxlande åkrar och vildvuxna grönområden där kor och hästar går omkring. Vägen kantas till synes av en blandning av hotell och bostadshus,

dock blir hotellen allt färre ju närmare Manavgat vi kommer. Vi leder cyklarna förbi två män, som till synes är turkar, vilka sitter på en bänk. De båda männen följer oss med blicken då vi går förbi.

Vi kommer in i förorten Manavgat och följer huvudgatan in mot stadens centrum. Området består av vita lägenhetsbyggnader med små trädgårdar ut mot sidogatorna. Vi cyklar förbi restauranger och butiker och upplever att de lokala tittar efter oss då vi cyklar förbi. Vi cyklar exempelvis förbi en butik där två män står och pratar, den ena med ryggen mot oss. Mannen som står vänd mot oss puttar till den andra mannen och pekar på oss varvid den andra mannen vänder sig om och följer oss med blicken. Vi reflekterar över att vi inte ser några andra turister, utan att vi är de enda. Många lokala män sitter utanför cafeer i stora grupper. Två killar och en tjej sitter under ett träd och pratar, men slutar prata idet de ser oss. De följer oss med ögonen och vridar huvudet efter oss när vi passerar dem med cyklarna. En del av lokalbefolkningen vinkar och ler mot oss då vi cyklar förbi, dock nöjer sig majoriteten med att endast titta på oss.

Huvudgatan håller på att byggas om. Vi kör ner på en sidogata. Vi finner inte vägen till floden utan frågar en servitör på en restaurang. Han beskriver vägen. Vi kommer fram till floden och följer cykel- och gångvägen som går längs med floden. En grupp med killar badar i floden och säger hej då vi cyklar förbi. Lokala barnfamiljer befinner sig på lekplatserna som kantar floden. Vi reflekterar över det faktum att det är mycket växtlighet och att cykel- och gångvägen samt lekplatserna ser välbehållna ut. Vi upplever att vi blir uttittade då vi cyklar längs med floden, dock inte på ett obehagligt sätt.

Vi leder cyklarna över en bro för att komma till andra sidan floden. En äldre, turkisk dam tittar på våra bara ben och snörper på munnen. Vi leder cyklarna ned för en sidogata för att komma till cykel- och gångbanan som följer floden även på denna sida. Det sitter fyra turister på ett café längs med floden. De spelar helt obekymrat Uno. Vi reflekterar över det faktum att de fyra är de första turister som vi ser i Manavgat. Vi sätter oss ner på Otantik café, ett café som ligger längs med floden, för att observera huruvida människor tittar på oss, i och med att vi är turister. En grupp med tre killar går förbi oss, tittar på oss, går femton meter framåt, vänder och går tillbaka och tittar på oss en gång till. Signe upplever ett behov av att lägga sin tröja över benen. Hon tyckte det var obehagligt att folk som gick förbi stirrade så mycket på hennes bara ben. Hon kände sig olämpligt påklädd och därför blyg. Hon skulle få samma känsla om hon gick runt på huvudgatan i Malmö i bikini. Samma förvånade blickar från kvinnor, samma sneda leenden från unga män.
[Observationsprotokoll nummer 13]

Manavgat är en mindre stad med endast ett fåtal hotell i centrum samt en marknad vilken hålls två gånger i veckan. Mängden turister vilka rör sig i Manavgat är därmed begränsad, främst till specifika dagar och platser. Genom att cykla genom staden och dess centrala

delar på en lördag, en dag då marknaden är stängd, utmanade vi turistens typiska rörelsesmönster. Vi upplevde då tydligt att vi inte hörde till och var ovanliga i lokalbefolkningens ögon.

Jämför vi Manavgat med Side så blev vi mer utstirrade i Manavgat. Det beror med stor sannolikhet på att det är vanligare att turister rör sig runt omkring i Side än i Manavgat. Manavgat är en plats som präglas av att turister vanligtvis endast rör sig i stadens centrala delar de dagar då marknaden är öppen. Vi upplevde en

skillnad i hur mycket lokalbefolkningen stirrade beroende på i vilken grad turister generellt sätt brukar befinna sig på platsen. Vårt resonemang från tidigare stärktes därmed av vår tur till Manavgat; Vi fick gärna vara på platsen men vi sågs mer som cirkushästar i Manavgat än i Side i och med att staden ligger långt från stranden och det blåa området.

Vi upptäckte dessutom ännu en intressant företeelse i Manavgat. Lokalbefolkningen tittade i stor utsträckning på vår kroppar och då speciellt på våra bara ben. Från början trodde vi att lokalbefolkningens stirrandet endast berodde på deras ovana av att titta på *den Andre*. En äldre dam i de centrala delarna av Manavgat stirrade uppenbart på våra bara ben med uppenbar avsmak varvid det blev tydligt för oss att lokalbefolkningens stirrande eventuellt också berodde på vår klädsel. Vår upplevelse då vi satt på ett café i Manavgat tydliggjorde att det var våra shorts, och därmed våra bara ben, som utgjorde huvudorsaken till stirrandet. En av författarna kände sig bland annat så självmedveten att hon kände ett behov av att täcka för sina ben med en cardigan för att få lokalbefolkningen till att stirra mindre. Efter att vi kom hem till Sverige och började analysera vårt empiriska material kom vi även till insikt med att ett flertal av våra respondenter hade påpekat vår lätta klädsel. En insikt vilken öppnade upp för en helt ny hypotes: Är det så att vår klädsel spelade en avgörande roll för lokalbefolkningens acceptans av vår närvaro?

Det finns endast explicita regler för hur du får gå klädd i närheten av religiösa mötesplatser och moskéer. Vid ingången till den största moskén i Side finns det en skylt på både engelska och tyska vilken förklarar hur man ska klä sig för att få lov till att beträda moskén. Vid ingången finns det även en låda innehållande sjalar för att man som kvinna ska kunna täcka hår, axlar och knän och därmed få lov till att gå in i moskén. Detta är ett tydligt exempel på hur destinationen undviker uppkomsten av en kulturkrock mellan turisten och lokalbefolkningen; Moskén säkerställer att turister efterlever de religiösa regler vilka finns genom att låna ut sjalar så att även kvinnor kan få tillträde till moskén. Detta påvisar dels en förståelse för skillnader mellan kulturer, dels utgör ett försök att undvika en kulturkrock och underlätta mötet mellan de två kulturena.

På övriga platser i staden finns inte explicita, lagmässiga, regler gällande hur mycket hud man får lov att visa upp. Därför tenderar skandinaviska turister i närmare 30 graders värme att gå klädda i lätta sommarkläder, till exempel shorts och linne, vilken inte utgör en ovanlig syn en varm sommardag i Skandinavien. Som både Dielemans (2008), Hannam och Knox (2010) och Urry och Larsen (2011) belyser efterfrågar den västerländska turisten en reproducering av den egna kulturen. Turistens klädsel kan dock utifrån våra egna samt Rebeckas upplevelser resultera i nyfikna blickar från lokalbefolkning. Rebecka menar att deras stirrande på våra bara ben kan beror på följande:

Rebecka *Alltså jag tror att dom, du kan nog se att vissa, kvinnorna speciellt man titta lite extra snett liksom (Ja.) men det är ju för att du bryter ju emot regler som hon aldrig har fått lov att bryta mot. (Ja.) Här kommer du och kunna kanske klädd i flera dagar, tröja och slöja och hela alltet medan du kommer i små mjukis shorts och ett linne liksom där man ser kanske nästan hela härligheten på dig. Och då kan det ju vara att hon liksom oj, att hon får göra så där. Att...hon har ju mer det här tänket att hon får. Att du får. Att inte din pappa eller din pojkvän eller din partner har sagt åt dig att det inte är okej. Varför är det ingen som tar hand om dig? Varför är det ingen som tar hand om dig och säger att det inte är okej att gå naken på stan? [Intervju, Rebecka, 160416]*

Rebecka beskriver att turistens klädsel bryter mot regler som en lokal kvinna aldrig har fått lov att bryta mot. Turistens klädsel kan utmana lokala sedvänjor. Det vill säga, när turisten rör sig i staden och möter lokalbefolkningen uppstår en kulturkrock mellan hur lokalbefolkningen anser att man bör gå klädd och hur turisten önskar gå klädd. En av

författarna upplevde detta när hon skulle beställa lunch på hotellet och gick från poolen till restaurangen i bikini, endast med ett linne över. När hon kom fram till restaurangen kände hon sig naken och ångrade direkt att hon inte hade tagit på sig shorts. Restaurangpersonalen tittade på henne och hon fick en gratis Coca cola av servitören som sedan fortsatte att försöka charma henne och även frågade om hennes Facebook. Det var inte direkt obehagligt men hon kände sig väldigt självmedveten och utstirrad.

Högdahl (2003) beskriver att *“stadsgatans praxis utgör en komplex sammansmältning av fysisk och mental verklighet och hur praktiken i det offentliga rummet skapas i relation till olika föreställningar om hur verkligheten är beskaffad”* (Högdahl, 2003: 49). Högdahls tankesätt kan appliceras på den kulturkrock som uppstår gällande turisternas klädesval; I västvärlden utgör shorts och linne en acceptabel klädsel om sommaren. Utifrån Rebeckas uttalanden samt våra observationer är denna klädsel inte lika accepterad i Turkiet. Turisternas lätta klädsel kan jämföras med exemplet om kravet om alkohol vilket beskrivits i teoriavsnittet. Att gå klädd i sommarkläder utgör en hemmavan sedvänja för turisten men detta agerande utmanar lokala sedvänjor. Turisten är dock inte nödvändigtvis medveten om de regler som finns i mötet med lokalbefolkningen. Istället reproducerar de det som känns igen hemifrån, så som Hannam och Knox (2010) påpekar. De saknar insikt i hur deras beteende strider mot landets lokala sedvänjor. Lokalbefolkningen i Side motsätter sig dock detta antagande och påtalar istället att turisternas klädsel inte nödvändigtvis utgör ett problem:

Veli *Ni kan ju gå omkring så här* (Veli pekar på Johanna och Signe, som är klädda i shorts och linne, författarnas förtydligande), *det händer ingenting, ni blir inte våldtagna, ni blir inte antastade.*

Velis yttrande tydliggör att vår klädsel kunde uppfattas som utmanande i sådan stor grad att den kan antas uppmana till sexuella övergrepp men att detta inte händer på grund av den toleranta inställning som finns på platsen. Han påpekar precis som Rebecka och våra upplevelser att vår klädsel utmanar platsens lokala sedvänjorna. Den utgör en form av anomali, en ovana. Detta leder oss till att tro att de sanningar eller den mentala verklighet som finns på platsen utmanas av den mentala verklighet som den skandinaviska turisten har med sig. Empirin belyser därmed olika föreställningar om hur verkligheten i Side är beskaffad.

4.4 Är acceptans för naken hud platsbestämd?

Vår upplevelse av att ha blivit utstirrade i större utsträckning i Manavgat än i Side leder oss till att tro att inte bara vår närvaro utan även vår klädsel accepteras mer eller mindre beroende på *var* vi befinner oss. Kulturkrocken förstärks på platser där turister inte vanligtvis rör sig eftersom lokalbefolkningen inte är lika vana vid den *den Andre* och dennes normal- och värderingsutmanade beteende att uppvisa en stor del naken hud. Lokalbefolkningens acceptans av klädsel verkar alltså vara platsbestämd.

Betyder detta att staden faktisk *är* uppdelad? Att det finns *gränsdragningar*? Att turisten *får* röra sig överallt, men dennes rörelsesmönster begränsas av implicita regler som, om de inte följs, resulterar i obehag?

4.4.1 Obehag - en social gränsdragning

Turisten är välkommen i hela staden, det vill säga, det finns inga fysiska eller lagmässiga gränser för var turisten får lov att röra sig. Däremot har vi belyst att det kan finnas en gränsdragning som utspelar sig implicit mellan människor. Den är skapad av en differentierad syn mellan etniciteter vad gäller vilken klädsel som är acceptabel på vilken plats. Det är alltså individers uppfattning om vilken klädsel som är normal eller inte som kan antas skapa gränser för var man rör sig alternativt inte rör sig. Skulle turisten komma att överskrida denna implicita, sociala, gränsdragning till exempel genom att gå till hotellets restaurang klädd i bikini och linne eller åka till lokalområdet Manavgat iklädd shorts resulterar det i en ny kulturkrock - stirrandet. Något som skandinaver generellt sätt tycker är obehagligt.

Dessa implicita gränsdragningar kan överskridas på både mikro- och makronivå; Både inom få meter på ett hotells poolområde men även inom en hel stad. På makronivå tror vi att känslan av obehag i ett specifikt område skapar en barriär för turistens rörelse. Det skapas ett område dit turisten inte vill färdas eller åka tillbaka till. Istället väljer turisten ett område där han eller hon känner sig trygg och välkommen. Vi har därför reflekterat över om detta obehag i sin tur skapar en "obehagsgeografi vilken bestämmer var turisterna väljer att röra sig eller mer specifikt inte röra sig.

Är det på detta sätt så kan resonemanget förklara det rörelsemönster kartan tydliggör. Vi kom tidigare fram till att turisterna i Side rör sig mest i områden när stranden (det blåa området), och inte så mycket i resten av staden (det röda området). Thufvessons trygghetsteori kan förklara varför turisten rör sig i det blåa området, men frågan gällande varför turisten inte i lika stor grad rör sig i det röda området kvarstod. Utifrån ovanstående resonemang kan avsaknaden av rörelse i det röda området förklaras av att turisten upplever obehag och självmedvetenhet.

När turisten rör sig i det röda området uppstår det en kulturkrock på grund av uppvisande av naken hud. Denna kulturkrock resulterar i att lokalbefolkningen stirrar på turisten vilket skapar ytterligare en kulturkrock i och med att turisten upplever det som obehagligt. Sen, för att undvika den obehagliga känslan av att vara en utstirrad, som om en cirkushäst hade gått förbi, väljer den skandinaviska turisten i hög grad att stanna inom det blåa området, ett område där de känner sig trygga.

Turister väljer själv sitt rörelsemönster, om än omedvetet, vilket är viktigt. Det betyder nämligen att gränsdragningen i Side inte beror på att en ovanstående makt har skapat fysiska eller lagmässiga gränsdragningar så som litteraturen föreslår (Dun, 2014; Hultman, 2007) utan istället att kulturkrockar mellan olika etniciteter kan visa sig geografiskt genom att påverka hur turisten rör sig i staden.

Kulturkrockar leder inte bara till obehag i staden utan kan även uppstå på mikronivå till exempel inom ett hotell- eller strandområde. En av författarna upptäckte vid hotellets pool att det även på denna nivå finns implicita regler för vart man kan gå i vilken klädsel. Denna implicita gränsdragning är intressant utifrån Veli och Emrahs accepterande inställning gällande turister vilka går klädda i bikini. De två lokala männen påtalar att turisten får gå klädd hur de vill, även om det så är en liten bikini, och lokalbefolkningen anses inte bry sig. *“Even if you swim like all naked, nobody would say you ‘what are you doing’, nobody. Like nobody!”* [Intervju, Emrah 160414]. Dessutom säger Veli att *“Är du på stranden och badar då badar du med bikini, punk slut”* [Intervju, Veli 160414].

Det finns alltså en inkongruens dels mellan den “no problem” attityd som Veli och Emrah påtalar, dels det nyfikna stirrandet som våra egna samt Rebeckas upplevelser beskriver.

Männen påtalar med andra ord att det inte finns en gränsdragning att överskrida men vi menar att detta är en sanning med modifikation. Som turist *kan* man gå upp till restaurangen på stranden eller hotellet i bikini och linne för att beställa mat, men det sker inte obehindrat. Så snart du rör dig bort från poolområdet, så överskrider du gränsen för var din klädsel inte längre är acceptabel. Hade lokalbefolkningen verkligen inte brytt sig om huruvida turister går klädda i bikini eller inte, så som Veli beskrev, hade det inte funnits en implicit gräns att överskrida. Med andra ord, Velis upplevelse av att det är helt problemfritt att gå klädd i bikini samt Emrah påstående om att du kan bada naken, stämmer inte fullt ut. Inte heller Velis uppfattning gällande att alla, turister som lokalbefolkning, badar i bikini överrensstämmer med våra upplevelser. Detta tydliggjordes då vi under vistelsen besökte Sides västra strand samtidigt som en grupp med lokala tjejer. Enligt Veli borde alla tjejerna vara klädda i bikini i och med att dem befann sig på stranden men ingen av dem gick klädda på detta sätt. Istället klädde dem sig i shorts och sports-bh alternativt långbyxor och långärmad tröja. Den kvinnliga turisten som klär sig i bikini särskiljer sig därmed från lokalbefolkningen och klädselen blir en fysisk markör för skillnader mellan de båda etniciteter som finns på platsen.

För att summera vårt analytiska resonemang så finns det ett sammanhang mellan uppkomsten av kulturkrockar och hur turisten väljer att röra sig på platsen. Uppkomsten av kulturkrockar beror på att skilda kulturer formulerar platsens mening på olika sätt (Henderson, 2003; Din, 1989; Carbodi et al., 2014; Jafari och Scott, 2014; Dun, 2014; Zamani-Farahani och Musa, 2012) medan turistens val av hur han eller hon rör sig på platsen bygger på en strävan efter trygghet (Thufvesson, 2009) samt en önskan om att inte uppleva obehag som uppstår då implicita gränsdragningar överskrids. Mötet med *den Andre* blir centralt för att förstå hur kulturkrockar och gränsdragningar hänger ihop, eftersom det sker en förhandling om hur verkligheten skapas i mötet med *den Andre* och därigenom en tolkning av hur *den Andre* skiljer sig från den egna verkligheten. I Side blir turistens klädsel och lokalbefolkningens störrande fysiska markörer för hur de båda kulturernas verkligheter skiljer sig åt. De utgör därmed en representation av hur en annan person formulerar normalier annorlunda än en själv. Dessa skilda normalier skapar en konflikt om hur platsen bör användas vilka tar sitt uttryck i implicita gränser för hur rörelse sker.

5. Slutsatser

Vi önskar att avsluta med att ta ett steg tillbaka, och diskuterar litteraturens tes samt våra resultat.

Vi åkte till Side med syftet att få en förståelse för de kulturkrockar som kan uppstå när skandinaviska turister besöker muslimska destinationer varvid de två kulturerna ska agera på samma plats. Litteraturen påpekar att det uppstår en avsevärd konflikt och att det därmed kan, eller rent ut sagt bör, finnas ett behov av att fysisk och/eller lagmässigt dela upp etniciteter för att dessa ska kunna agera i samma område vilket exemplifieras genom ett flertal studier av destinationer där dessa åtgärder har varit nödvändiga. Vi måste därför tillstå att vi åkte ner till Side med en föreställning om att vi förmodligen skulle hitta tydliga, explicita exempel på hur de två kulturen krockade med varandra.

Emellertid blev vi väldigt förvånade.

Side är inte ett exempel på *Etnocity*, en plats där uppdelning av den fysiska ytan sker enligt etnicitet, utan alla får lov till att röra sig fritt. Även Hultmans teori gällande fysiska och psykologiska hinder vilka begränsar turistens rörelse utanför semesteranläggningen lämnas ouppfylld, eftersom det enda hinder vi upplevde i staden utgörs av avsaknaden av trottoarer i stadens östra del. Vi har, i tillägg, inte heller hittat någon form av "double-standard policies" eller annan lagmässig kompromiss vilken skapats med syfte att säkerställa att lokalbefolkningens kultur och sedvänjor efterlevs samtidigt som turistens behov tillmötesgås. Tvärtom, exempelvis alkohol finns att tillgå överallt i Side och det är tillgängligt för alla. Det blir tydligt redan när turisten klivar på transferbussen på flygplatsen och busschauffören skriker "minibar, minibar, beer 2 euros!". Vad vi istället upptäckte var ett intressant rörelsesmönster samt en upplevelse av obehag. Det var dock inte förrän vi kom hem som vi förstod att dessa hade med varandra att göra.

Vi säger, med andra ord, att Side inte är helt fritt från kulturkrockar. Men de förekommer implicit mellan människor, i en mycket komplex förhandling om hur verkligheten skapas, hur platsen bör användas och människans föreställning av *den Andre*.

Yrkanden om att kulturkrockar ska lösas genom explicita åtgärder visar på att den litteratur som finns inom ämnet i hög grad är reduktionistisk, eftersom alla muslimska destinationer inte upplever förekomsten av en konflikt med västerländska turister på samma sätt. Litteraturen gör en generalisering gällande att alla muslimska destinationer står inför samma problematik då västerländska turister besöker destinationen. Problematiken är dock mer komplex än den svart/vita bild som målas upp. Side har en lokalbefolkning som gärna vill visa gästfrihet, tolerans och *laissez faire*, vilket Thufvesson beskriver som gränsnedbrytande. Lokalbefolkningen uppfattar dock turistens beteende som normalitets-utmanande, tillsammans med att den skandinaviska turisten upplever lokalbefolkningens stirrande som obehagligt, uppstår en social förhandling om hur platsen får användas, vilket resulterar i en implicit gränsdragning. Komplexiteten i mötet mellan kulturer tydliggör därmed svårigheten med att skapa en generaliserad förståelse för konflikten och en lösning som fungerar för alla destinationer.

Vi har därmed påvisat att mötet mellan etniciter och skapelsen av verkligheten är mycket mer komplext än vad litteraturen ger uttryck för. Litteraturen tar generellt sätt inte fasta på att individers mentala verklighet är viktig för att förstå vad som händer i mötet mellan kulturer. Därmed uppstår det ännu en begränsning inom existerande litteratur, då att majoriteten är skriven av västerländska författare. Vi vill argumentera att vårt resultat påvisar att en destinations lokalbefolkning inte nödvändigtvis ser problematiken på det sätt som existerande litteratur från andra destinationer har belyst. Att existerande litteratur endast bygger på den västerländska författarens verklighet, och därmed en västerländsk tolkning av problematiken, utgör en begränsning eftersom den inte belyser problematiken från ett lokalt eller nationellt syn.

Genom att applicera den problematik som existerande litteratur belyser på Side har vår uppsats komplexiserat och utökat existerande forskning inom kulturmöten och kulturkrockar till att även inbegripa mer sekulära destinationer. Vårt resultat påvisar att ytterligare forskning inom ämnet är nödvändig. Vi föreslår fördjupade undersökningar av våra egna resultat gällande enskilda destinationers påverkan på turistens rörelsesmönster, med syftet att öka förståelsen för turistens upplevelse av "obehagsgeografen". Även en utökning av litteratur skriven av författare från muslimska länder bör även uppmärksammas för att öka validiteten av forskningen inom ämnet.

6. Referenslista

6.1 Skriftliga källor

Aspers, P. (2007). *Etnografiska metoder*. Malmö: Liber.

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.

Brusman, M. (2011). Plats. I Syssner, J. (red.) *Perspektiv på turism och resande*. (ss. 147-168) Lund: Studentlitteratur.

Carboni, M., Perelli, C. & Sistu, G. (2014). Is Islamic tourism a viable option for Tunisian tourism? Insights from Djerba. *Tourism Management Perspectives*, 11. 1-9.

Dabestani, A., Sevinclidir, P. & Erol, E. (2012). Is Turkey's secular system in danger?. *BBC Monitoring*. 24 oktober. <http://www.bbc.com/news/world-europe-20028295> (Hämtad 2016-05-23).

Daver, B. (1967). Secularizm in Turkey. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 22 (01).

Dielemans, J. (2008). *Välkommen till Paradiset: reportage om turistindustrin*. Stockholm: Atlas.

Din, K. H. (1989). Islam and tourism. Patterns, Issues, and Options. *Annals of Tourism Research*, 16. 542-563.

Dun, S. (2014). No beer, no way! Football fan identity enactment won't mix with Muslim beliefs in the Qatar 2022 World Cup. *Journal of Policy Research in Tourism, Leisure & Events*, 6. (2), 186-199.

Erimtan, C. (2015). The end of "Secular Turkey" or Ottomans re-emergent? *RT*. 13 januari. <https://www.rt.com/op-edge/221835-turkey-religion-secular-state/> (Hämtad 2016-05-23).

Geerdink, F. (2016). Stop Defending Turkey's 'Secularism' – It's Been a Lie All Along. *The Huffington Post*. 2 maj. http://www.huffingtonpost.com/fraderike-geerdink-/turkey-secularism_b_9818250.html (Hämtad 2016-05-23).

Hannam, K. & Knox, D. (2010). *Understanding tourism: A critical introduction*. London: Sage.

Henderson, J. C. (2003). Managing Tourism and Islam in Peninsular Malaysia. *Tourism Management*, 24. 447-456.

Hultman, J. (2007). Klibbiga landskap. Platsens kommersialisering och rörlighetens koreografi. I Ek, R. & Hultman, J. (red.). *Plats som produkt: Kommersialisering och paketering*. (ss. 147 - 166) Lund: Studentlitteratur.

Högdahl, E. (2003). *Göra gata : om gränser och kryphål på Möllevången och i Kapstaden*. Hedemora: Gidlunds.

Jafari, J. & Scott, N. (2014). Muslim world and its tourism. *Annals of Tourism Research*, 44. 1-19.

Lowen, M. (2016). Turkey Islam: PM issues secular pledge on new constitution. *BBC*. 27 april. <http://www.bbc.com/news/world-europe-36149201> (Hämtad 2016-05-23).

Nationalencyklopedin, *Turkiet*.
<http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/turkiet> (Hämtad 2016-05-23).

Puskás, T. (2011). Etnicitet. I Syssner, J. (red.) *Perspektiv på turism och resande*. (ss.77-98) Lund: Studentlitteratur.

Thomas, B. (2013). Dubai must rethink alcohol laws, says top lawyer.
<http://www.arabianbusiness.com/dubai-must-rethink-alcohol-law-says-top-lawyer-531763.html>, sedd 160404.

Thufvesson, O. (2009). Platsutveckling. Helsingborg: Plattformen, Helsingborgs stad.

Urry, J. & Larsen, J. (2011). *Tourist Gaze 3.0*. London: Sage

Valentine, G., Holloway, S. L. & Jayne, M. (2010). Contemporary cultures of abstinence and the nighttime economy: Muslim attitudes towards alcohol and the implications for social cohesion. *Environment and Planning A*, 42. 8-22.

Var, T., Kendall, K. W. & Tarakcioglu, E. (1985). Resident Attitudes Towards Tourists in a Turkish Resort Town. *Annals of Tourism Research*, 12. (4), 652-658.

Zamani-Farahani, H. & Musa, G. (2012). The relationship between Islamic religiosity and residents' perceptions of socio-cultural impacts of tourism in Iran: Case studies of Sare'in and Masooleh. *Tourism Management*, 33. 802-814.

6.2 Respondenter

Adem, restaurangmanager, Ömzur, 13 april 2016.

Emrah, restaurangmanager, Fiesta, 14 april 2016.

Katarina, Food & Beverage Manager, Ving, 13 april, 2016.

Philip, destinationschefen för AYT i Side och Alanya, 12 april och 14 april, 2016.

Rebecka, guide för Ving, 16 april 2016.

Veli, café- och butiksägare, Öga Café samt Öga Optik, 14 april 2016.